

PRŮZKUM SLOVANSKÝCH MOHYLNÍKŮ NA UHERSKOBRODSKU A SLAVIČÍNSKU

Jiří Kohoutek, Ústav archeologické památkové péče, Brno

V posledních letech byla prováděna revize stavu mohylových pohřebišť v oblasti Jihovýchodní Moravy. Vedle známých lokalit se podařilo nově objevit několik dosud neznámých lokalit a především znovu vyhodnotit méně známé lokality, hlavně v regionu Poolšaví a severně od něj.

Od roku 2000 probíhá v rámci Ústavu archeologické památkové péče Brno realizace grantového úkolu PK00P04OPP005 „Evidence a dokumentace mohylníků na Moravě“.

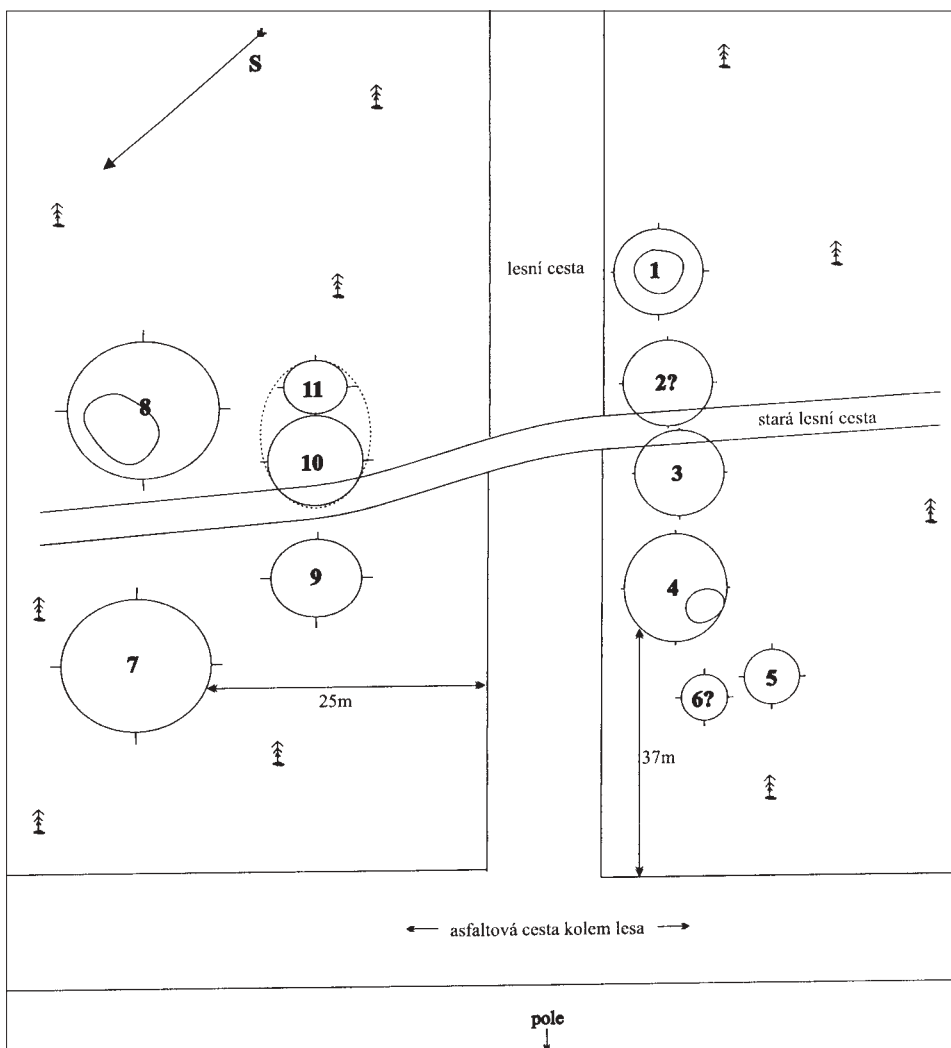
Výzkum byl zaměřen především na zjištění stavu dosud známých mohylníků, případně provést ověření a vyhledání dosud téměř neznámých lokalit, o kterých byla v odborné literatuře pouze zmínka, např. lokality u Nedachlebic (Červinka 1928, 148). Je ovšem skutečností, že se nám podařilo objevit několik nových dosud neznámých mohylníků a to především v oblasti Slavičína, kde byl nakonec v rámci výše zmíněného grantového úkolu také realizován záchranný výzkum jedné poškozené mohyly. Při rekognoskaci byl vždy proveden terénní situační náčrt jednotlivých lokalit (v případě zvlášť zachovalých mohylníků, např. v Chříbech bylo uskutečněno také geodetické zaměření).

Podle všech dosavadních zjištění se na Uherskobrodsku a Slavičíně vesměs jedná o pohřebiště slovanská a to z doby středohradištní, výjimečně ještě z doby mladohradištní (zvláště na Slavičíně a na Rudimovsku).

Uherský Brod „Chrátka“ – mohylník byl objeven J. Kučerou, v roce 1902 zde provedl I. L. Červinka průzkum celkem tří mohyl (Červinka 1928, 144). Mohylník se nachází na západním okraji lesní trati Chrátka severozápadně od Uherského Brodu v nadmořské výšce kolem 315 m. Celkem zde bylo zjištěno 11 mohyl, z nichž dvě jsou ale nejisté (obr. 1). Mohyly tvoří v podstatě tři řady, orientované přibližně ve směru západ – východ. Od západní strany jsou zde dvě velké mohyly o průměru kolem 12 m a dochované výšce 1,2 až 1,3 m (mohyly č. 7 a 8), další řadu tvoří trojice mohyl č. 9–11 (jsou opět oválného tvaru o dochované výšce 0,3 m nad okolním terénem, ale liší se průměrem – největší č. 10 má průměr kolem 8,5 m, nejmenší č. 11 má průměr jen 6 m). Za současnou lesní cestou směrem k východu je další řada mohyl převážně o průměru kolem 8 m a dochované výšce nad okolním terénem přes 0,5 m. Asi 350 m severozápadním směrem od tohoto mohylníku se podařilo v listnatém lese zjistit soliterní mohylu o průměru téměř 10 m a dochované výšce 0,9 m.

Za současného stavu již naprosto nelze přesně určit, které tři mohyly byly v roce 1902 prokopány, snad se mohlo jednat o dvě největší mohyly (č. 7 a 8, ale ty jsou v současnosti poškozeny recentními výkopy) a zcela evidentně byl realizován výkop v mohyle č. 1 (ale i ten může být pozdějšího data).

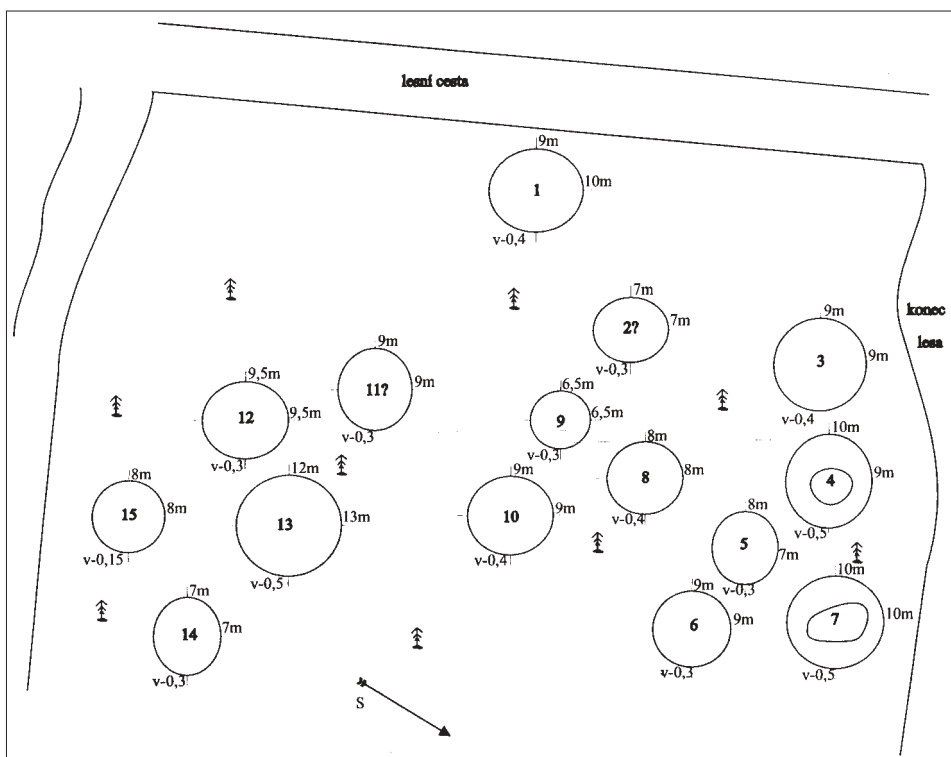
Částkov „Osúšek“ – mohylník o celkovém počtu 15 mohyl se nachází na konci výrazné ostrožny severozápadně od samotné obce v nadmořské výšce kolem 250 m, v současné době je kolem vzrostlý listnatý les. Mohyly jsou opět v nepravidelných řadách v přibližné orientaci východ – západ (obr. 2). Nejvýraznější je skupina mohyl na severní straně, jejich průměr se pohybuje mezi 9 až 10 m a výška nad okolním terénem dosahuje téměř 0,5 m (mohyly č. 3, 4 a 7). Obdobné velikosti dosahují i další objekty, např. izolovaná mohyla č. 1 na západním okraji pohřebiště (průměr téměř 10 m a dochovaná výška 0,4 m) a vůbec největší mohyla na této lokalitě č. 13, která má opět výšku kolem 0,5 m, ale její průměr dosahuje skoro 13 m. Mohylník byl objeven I. L. Červinkou, který opět v roce 1902 nechal

1. Situační náčrt mohylníku Uherský Brod „Chrátka“.

sedm z patnácti mohyl otevřít, ale i tyto zkoumané mohyly nelze v současnosti přesně identifikovat, pouze na mohylách č. 4 a 7 jsou patrné stopy po předchozích výkopech.

Hradčovice „Neraza“ – rozsáhlý mohylník s celkem 29 jednotlivými mohylami. Lokalita je situována na vrcholovém hřebetu v lese Neraza (nebo také Neraz) na katastru obce Hradčovice, ale v těsném sousedství katastru obce Bílovice u Uh. Hradiště. Jedná se o jeden z největších a také poměrně zachovaných mohylníků v tomto regionu. Mohyly jsou opět vesměs oválného nebo kruhového půdorysu, z nichž šest až sedm největších má průměr obvodu větší než 10 m (mezi 11 až 13 m) a výšku nad okolním terénem až téměř 1,5 m (mohyly č.3, 12–14, 20, 23 a 26 – Kohoutek 2001, 386, obr. 6). Některé mohyly jsou opět poškozeny recentními zásahy (č. 4 a 20), z těchto výkopů se podařilo získat zlomek středohradištní keramiky. Asi 380 m východním směrem od tohoto mohylníku se nachází solitérní mohyla, jedna z největších svého druhu ve zkoumané oblasti, její průměr dosahuje rozměru přes 15 m a dochovaná výška je téměř 1,5 m nad okolním terénem (obr. 9). Tato

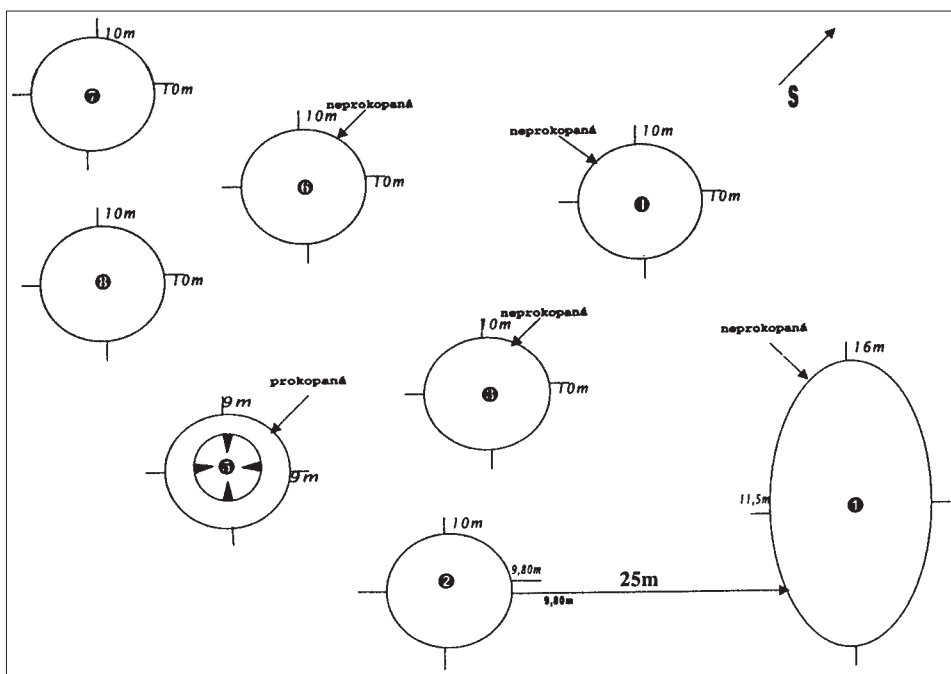

2. Situační náčrt mohylníku Částkov „Osúšek“.

mohyla byla prozkoumána uherskobrodským muzejním spolkem za poněkud dramatických okolností již v roce 1916 (Kohoutek 2001, 381–388). Pozornost byla také věnována dalším, z odborné literatury více známým lokalitám.

Rudimov „Kamenná“ – skupina celkem osmi poměrně výrazných mohyl na vrcholovém hřebtu návrší Kamenná v nadmořské výšce 381 jihozápadně od Rudimova. Nejvýchodněji ve skupině je situována mohyla protáhlého tvaru o délce 16 m a šířce 11,5 m o výšce 1,6 m nad okolním terénem. Další sedm mohyl západním směrem je vesměs kruhového půdorysu o průměru 10 m a dochované výšce 1 až 1,3 m. Jedná se o poměrně dobře zachované mohyly, přičemž mohyla č. 5 byla patrně v minulosti již prozkoumána (obr. 3). V literatuře je dosud neznámý, neboť mohylník, označovaný jako Rudimov–Kamenná (Dostál 1966, 163 – 164) je ve skutečnosti od tohoto mohylníku vzdálen přibližně 1 km severozápadním směrem a nachází se sice také na severním okraji návrší Kamenná, ale v trati s pomístním názvem **Doubravy** (nebo také Bátorky). Tento mohylník byl objeven v roce 1958 B. Diatlem a J. Juračkou a z celkového počtu dvanácti mohyl jich bylo šest prozkoumáno (Dostál 1966, 163). Tyto mohyly jsou podstatně menší, jejich průměr se pohybuje mezi 5,5 až 6 m a násypy mohyl jsou značně nevýrazné (dosahují maximálně výšky 0,3 m nad okolním terénem). Nově lokalizovaný mohylník na vrcholovém hřebtu Kamenné byl znám místnímu vlastivědnému pracovníku B. Diatelovi, který na jeho existenci upozornil V. Dohnala a podle jeho informace byl objeven již ve dvacátých letech 20. století místním učitelem, který také provedl výkop jedné mohyly (s největší pravděpodobností mohyla č. 5).

Rudimov „Gradca“ – při revizním průzkumu byl také lokalizován mohylník, objevený J. Kučerou již v 80. letech 19. století (Dostál 1966, 162–163). Jedná se o skupinu čtyř mo-

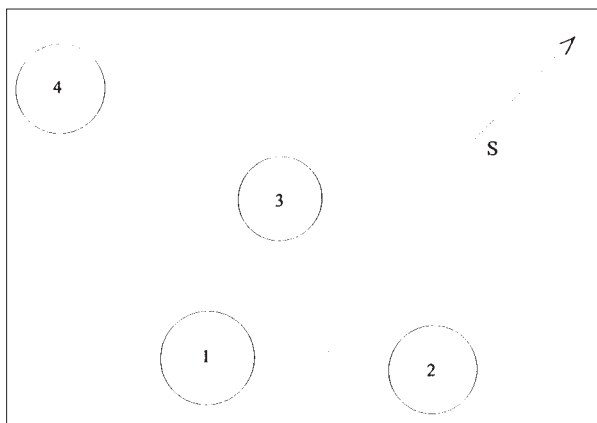

3. Situační náčrt mohylníku Rudimov „Kamenná“.

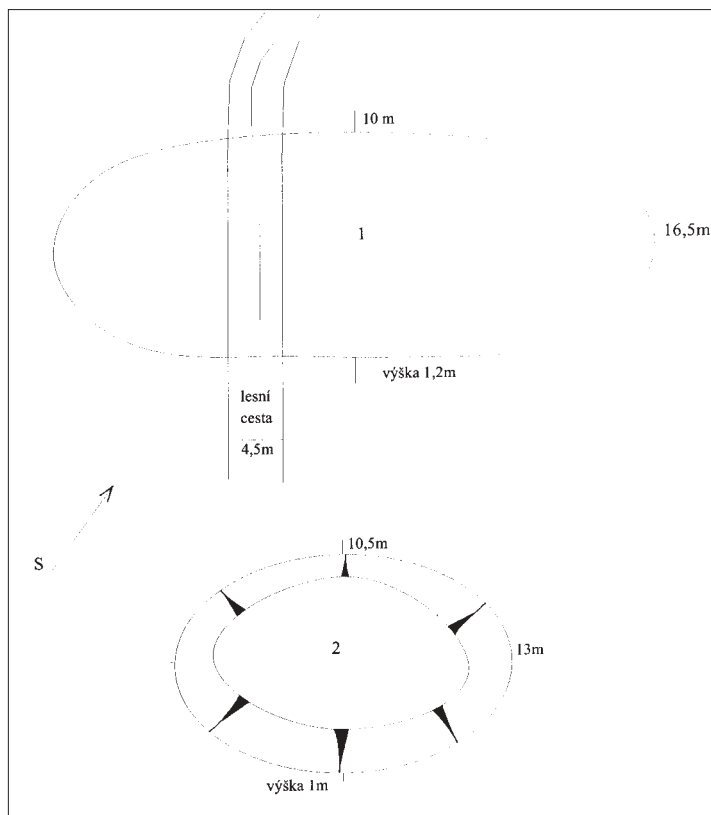
hyl na vrcholu táhlého terénního hřbetu (nadmořská výška kolem 460 m) vesměs kruhového půdorysu o průměru 7 m a dochované výšce mezi 0,5 m až 1 m nad okolním terémem. Tři z těchto mohyl byly prokopány (obr. 4). K lokalitě Gradca je nutno uvést následující poznámku. Při revizním průzkumu mohylníků v tomto prostoru jsme se znovu přesvědčili, že se v žádném případě nejedná o hradisko, jak bylo uvedeno ve starší literatuře a jak se ještě někdy objevuje v místní vlastivědné produkci. Domnělé valy nejsou nic jiného než přírodní výchozy pevnějšího podloží magurského flyše, ostatně na jednom z nich se nachází právě zmíněný mohylník a stejná situace je i u následující lokality.

Rudimov „Spálice“ (nebo též Kamenec) – vzdálena asi 360 m západním směrem od předchozího mohylníku v přibližně stejné nadmořské výšce. Jedná se o větší mohyly, z nichž jedna protáhlého tvaru má délku 16,5 m a šířku 10 m, dosud je dochována do výšky 1,2 m (nelze ovšem vyloučit, že se původně jednalo o dvě mohyly). Severně je situována další mohyla oválného půdorysu o délce 13 m a šířce 10,5 m, dochovaná výška dosahuje téměř 1 m (obr. 5). Tato mohyla byla prozkoumána v roce 1958 amatérskými nadšenci z Val. Klobouk a Slavičína a byl zde objeven dvojhrob, přičemž jeden z nich lze datovat nalezenou mincí uherského krále sv. Štěpána (Dostál 1966, 164).

Slavičín – Nevšová „Mladý háj“ (pomístní název Kulatý trávník) – lokalita je situována severovýchodně asi 2,5 km od okraje intravilánu obce Nevšová a asi 6 km severozápadně od severního okraje intravilánu města Slavičína. Nachází se na temeni výrazného táhlého návrší jižního předhůří Komonecké vrchoviny v nadmořské výšce kolem 535 m. Známá byla již od šedesátých let minulého století, kdy zde byl proveden V. Dohnalem z tehdejšího gottwaldovského muzea zjišťovací průzkum jedné z mohyl (archív Muzea jv. Moravy – č. j. 548/70). Na situačním plánu je to mohyla č. 2, která ale byla zcela bez nálezu (obr. 6). V roce 1988 proběhl výzkum do té doby neznámé soliterní mohyly, vzdálené od ústřední skupiny mohyl asi 230 m jihovýchodním směrem (mohyla č. 5 – průměr 9 m, výška nad okolním terémem 0,9 m). V násypu mohyly byl uložen žárový pohřeb, jako pohřební výba-

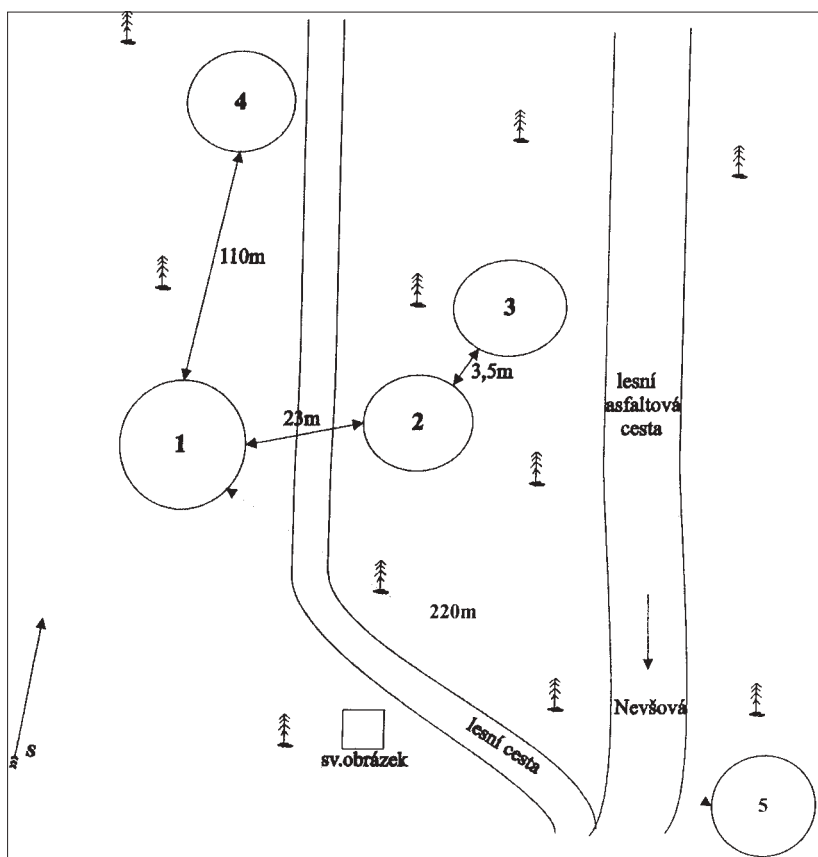
4. Situační náčrt mohylníku Rudimov „Gradca“.

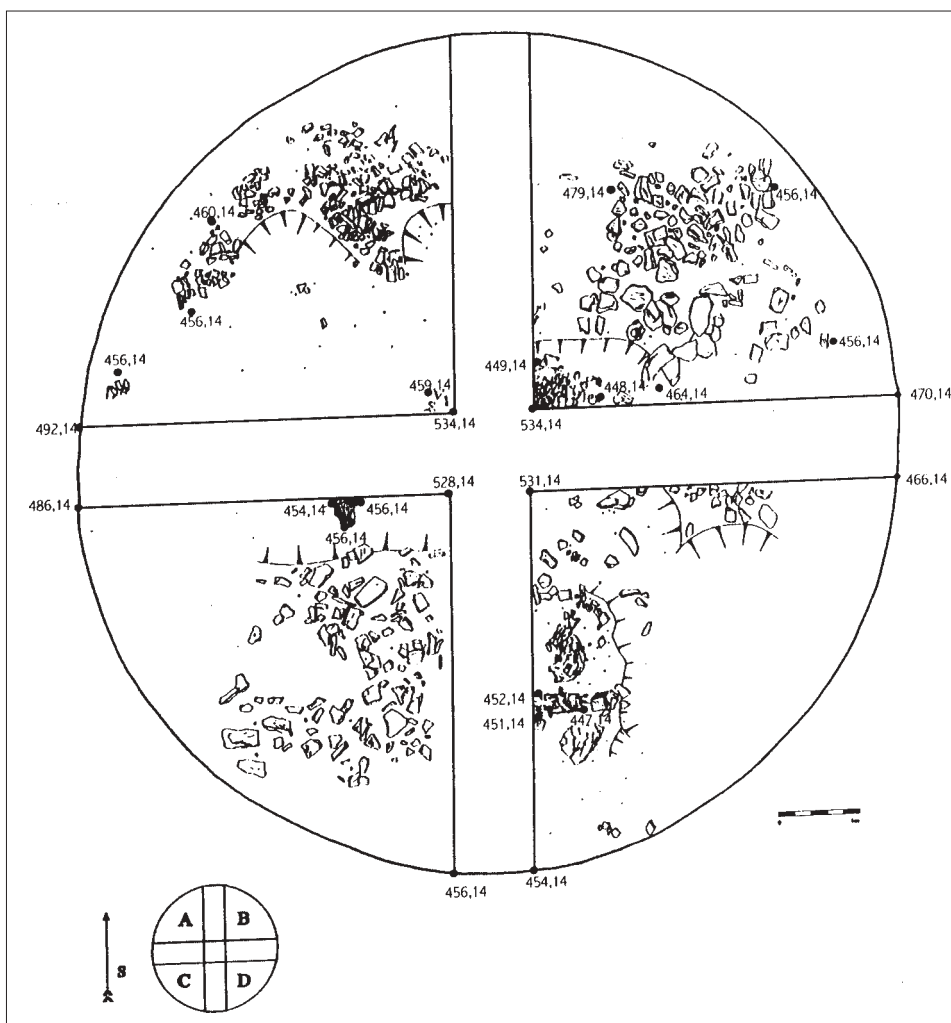
5. Situační náčrt mohylníku Rudimov „Spálice“.

va zde byly zjištěny skleněné korálky (náhrdelník) a dva nože, třetí železný předmět se nepodařilo přesně identifikovat (Kohoutek – Plášek 1993, 78 –79). Jádrem lokality tvoří skupina tří mohyl přímo v poloze „Kulatý trávník“, ve vzdálenosti asi 220 m jihovýchodním směrem od této skupiny je situována mohyla, prozkoumaná v roce 1988 a při současném průzkumu se podařilo identifikovat další osamocenou mohylu ve vzdálenosti 110 m od ústřední skupiny severozápadním směrem (mohyla č. 4 – průměr 8 m, výška – 0,5 m). Centrální skupina tří mohyl v samotné poloze „Kulatý trávník“ se sestává ze dvou menších mohyl o maximálním průměru 7 m a dochované výšce kolem 0,4 m, asi ve vzdálenosti 23 m západním směrem se nachází největší mohyla, která je vůbec největší mohylou v celém rozsahu trati „Mladý háj“ – má průměr téměř 10 m a její výška dosahovala skoro 1 m nad úroveň současného terénu. Právě tato mohyla (pořadové číslo 1) byla předmětem následného výzkumu, neboť její těleso bylo poškozeno vývratem, způsobeným vichřicí na jaře 2001. Po provedení situačního plánu lokality (obr. 6, 7) byla mohyla č. 1 rozdělena na jednotlivé kvadranty (A–D), přičemž byl v prvotní fázi ponechán kříž kontrolního bloku, orientovaný zhruba ve směru světových stran (při geodetickém zaměření se ukázalo, že průměr mohyly byl 9,6 m, výška středu mohyly byla 0,94 m nad okolním terénem a tento vrcholový bod se nacházel v nadmořské výšce 534,14 m).

Průzkum mohyly č. 1 byl zahájen postupným odebíráním násypu v jednotlivých kvadrantech, vytýčených na tělese mohyly a souběžně se pracovalo ve všech čtyřech úsecích. Hned pod zatravněným povrchem mohylového tělesa se v hloubce do 0,1 m podařilo na

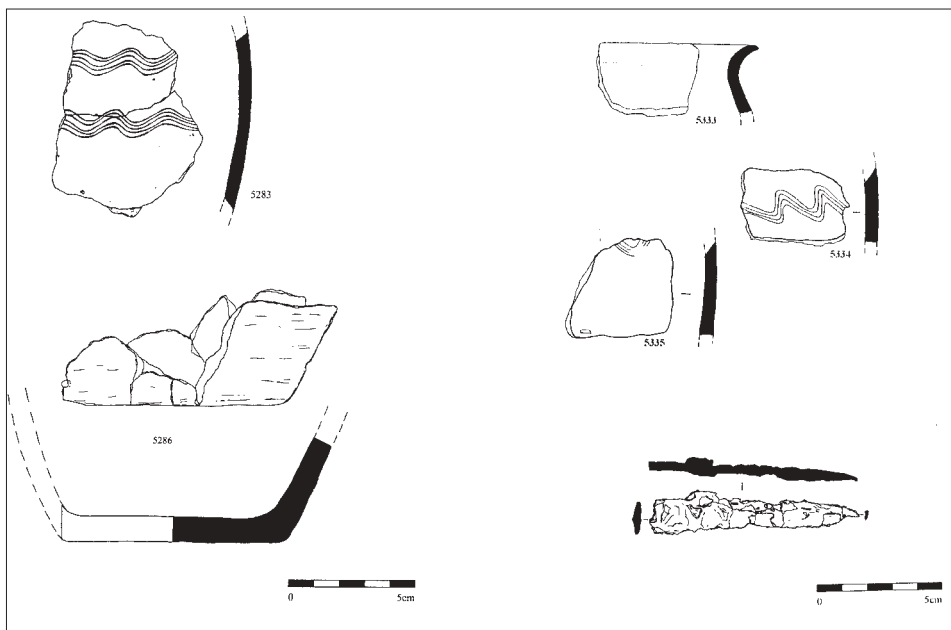

6. Situační náčrt mohylníku Slavičín–Nevšová „Mladý háj“ (Kulatý trávník).

7. Slavičín–Nevšová „Mladý háj“ (Kulatý trávník) – půdorys mohyly č.1 po výzkumu.

téměř celé zkoumané ploše zachytit zbytky kamenného pláště z plochých pískovcových kamenů do maximální velikosti kolem 0,15 m, kladených v pravidelném uspořádání. Tento plášť zjevně původně pokrýval celou mohylu, nejlépe se jeho pozůstatky dochovaly v kvadrantech A, B a C (obr. 12). Za zmínku stojí ta skutečnost, že při výzkumu mohyly č. 2 v roce 1966 je na dochované fotodokumentaci zjevně patrné, že obdobný plášť měla i tato mohyla, ač v samotném textu náleзовé zprávy o něm není sebemenší zmínky (viz výše). Přes veškerou snahu se nepodařilo rozlišit jednotlivé fáze násypu tělesa mohyly pod kamenným pláštěm; násyp byl tvořen světlou žlutohnědou jílovitou hlínou obdobného charakteru jako okolní jílovité podloží (původní podloží je v těchto místech tvořeno vrstvami flyše zlínského souvrství račanské jednotky – luhačovické vrstvy středního eocénu, které jsou charakteristické střídáním zčásti vápnatých jílovců a glaukonitických pískovců). Pod vrstvou kamenného pláště se v hloubce kolem 0,5 až 0,6 m podařilo zachytit v mohylovém násypu poněkud tmavěji zbarvenou vrstvu, ve které se sporadicky vyskytovaly uhlíky a zde se také podařilo vyzvednout archeologické nálezy. Ze železných předmětů se jednalo

8. Slavičín–Nevšová „Mladý háj“ (Kulatý trávník) – nálezy z mohyly 1.

o čepel nože (v profilu mezi kvadranty A a C) a kování z vědérka (v profilu mezi kvadranty C a D). Z této vrstvy pocházely vesměs také keramické nálezy, např. v blízkosti nálezu nože byla zjištěna část nádoby, jinak se ovšem fragmenty keramiky nacházely na celé ploše zkoumané mohyly. Jednalo se vesměs o velmi špatně vypálenou hrnčinu okrové hnědé barvy se značnou příměsí písku a drobného štěrku v keramické hmotě, z výzdobných prvků byla zastoupena převážně vícenásobná vlnice (obr. 8). Pozoruhodným se jevil nález několika fragmentů pravěké keramiky (s největší pravděpodobností LnK), ale tento fakt lze snad klást do souvislosti s nově lokalizovaným sídlištěm této kultury severním směrem od zkoumané mohyly, které objevili pracovníci slavičínského muzea v roce 2000.

V této úrovni (kolem 0,6 až 0,7 m pod výškou středu mohylového násypu) byly také v kvadrantech A, C a D zachyceny zbytky zuhelnatělých trámů, které snad původně tvořily jakýsi podkladový věnec blížejší neznámé konstrukce a to s největší pravděpodobností čtvercového půdorysu (obr. 7). Teprve v hloubce kolem 0,8 m pod úrovní výšky středu mohyly se podařilo objevit druhý kamenný plášť, resp. opět vrstvu plochých kamenů, poněkud asymetricky umístěnou směrem k severovýchodu od středu mohyly. Tato vrstva byla položena na mírnou vyvýšeninu původního podloží (obr. 10, 11).

Při odebrání profilu mezi kvadranty B a D a zároveň ve středu kříže kontrolního bloku byly přímo pod povrchem mohylového tělesa nalezeny zbytky kremačního pohřbu. Výplň žárového pohřbu se od násypu mohyly odlišovala pouze více šedým zabarvením a nedá se s určitostí prokázat, zda se v tomto případě jednalo o jeden a nebo více pohřbů (zahloubená jáma se zbytky žárového pohřbu byla nejvíce patrná na kontrolním profilu mezi kvadranty B a D. Je docela pravděpodobné, že žárový pohřeb byl do mohyly vložen až dodatečně, teprve po jejím vybudování a není ani vyloučeno, že právě v tomto místě došlo k porušení původní celistvosti kamenného pláště mohyly (v místě uložení žárového pohřbu se opravdu nenašly po kamenné plentě žádné stopy, ale právě tato část mohyly byla již dříve porušena výše zmíněným poškozením lesním porostem). Podle předběžného antropologického

9. Nedachlebice „Neráza“ – soliterní mohyla, zkoumaná v roce 1916.

určení dr. Jany Langové ze zlínského muzea zde byl pohřben patrně dospělý jedinec (analýza antropologického materiálu ale dosud provedena nebyla). Zkoumaná mohyla (č. 1) patří na základě poznatků, získaných jejím výzkumem, zcela bezpečně ke středohradištním mohylám, které jsou právě na východní Moravě poměrně časté. Naprosto výjimečná je však svou stavbou a konstrukcí – dvojitý kamenný plášť, dřevěná vnitřní konstrukce apod., a tím se tato mohyla řadí mezi výjimečné exempláře svého druhu v našich zemích. Zbytky dřevěných konstrukcí byly sice zjištěny i v mohylách na Bojkovicu a Rudimovsku, např. v mohylách č. 2, 13 a 16 na „Hradské nivě“ u Bojkovic a nebo u spodního pohřbu v Rudimově „Spálici“ (Červinka 1950, 301; Dostál 1966, 23, 164), ale tyto vždy souvisely s úpravou vlastního pohřbu (v této souvislosti se naskýtá otázka, zda se u slavičinské mohyly č. 1 nejednalo původně o kostrový pohřeb s případným dřevěným obložením a kostra se nedochovala, jak tomu bylo např. na pohřebišti v Luhačovicích a onen žárový pohřeb byl skutečně do mohyly vložen dodatečně).

Ve trati „Mladý háj“ byl také zcela nově lokalizován dosud neznámý mohylník a to v poloze s pomístním názvem „**Medumné**“. Vzdálen je od předchozí lokality ve trati „Kulatý trávník“ asi 1,5 km jihovýchodním směrem a nachází se těsně pod vrcholovým hřebem na severovýchodním svahu. Jedná se o skupinu celkem pěti mohyl vesměs kruhového půdorysu o průměru mezi 5,5 až 7 m, maximální dochovaná výška mohyl se pohybuje kolem 1 m.

Obdobně byl na katastru obce Slavičín–Nevšová zcela nově lokalizován další mohylník, a to ve trati **Úlehle** (pomístní název také Bohdanče). Nachází se na severovýchodním svahu hřebene, po němž probíhá hlavní silniční komunikace Slavičín–Luhačovice ve vzdálenosti asi 2 km od západního okraje intravilánu Nevšové. Jedná se opět o skupinu celkem pěti mohyl, tvořících nepravidelnou řadu v orientaci SZ–JV. Mohyly jsou opět vesměs oválného půdorysu o průměru mezi 5,5 až 7 m, maximální dochovaná výška objektů se pohybuje

10. Slavičín–Nevšová „Mladý háj“(Kulatý trávník) – pohled na výzkum mohyly 1.

11. Slavičín–Nevšová „Mladý háj“(Kulatý trávník) – průzkum mohyly 1.

12. Slavičín–Nevšová „Mladý háj“ (Kulatý trávník) – kamenný plášť mohyly 1 (kvadrant C).

kolem 0,5 m. Oba tyto nové mohylníky objevil v minulých letech správce slavičínského muzea J. Ščuglík. Na tomto místě bych chtěl poděkovat nejen jemu, ale i dalším spolupracovníkům slavičínského muzea, kteří se s nevšední ochotou podíleli na realizaci tohoto výzkumného úkolu. Stejně obětavou pomoc nám poskytl B. Diatel a to při rekognoskaci terénu v oblasti Rudimovska. Poslední, dosud nedokončenou akcí na Slavičínsku byl průzkum a ověření stávající situace mohylníku na katastru **Slavičina–Lipové** ve trati „**Starý háj**“, kde došlo předběžně k revizi počtu mohyl (jak již bylo uvedeno, akce ale dosud nebyla ukončena).

Zajímavým poznatkem při realizaci tohoto úkolu na Slavičínsku bylo také zjištění dosud neznámého pohřebiště na katastru obce **Petrůvka** u Slavičina ve trati „**Nadháj**“.

Na upozornění místních obyvatel jsme provedli záchranný výzkum přímo v intravilánu obce, na dvoře usedlosti č. p. 56 (parcela č.34). Zde se podařilo vyzvednout velmi poškozené zbytky lidského skeletu (částečně se uchovala lebka a část pánevních kostí). Podle předběžného vyhodnocení dr. Jany Langové se jednalo o nedospělého jedince a podle svědectví majitelky usedlosti, paní Marcely Kostkové, se již dříve při celkovém snižování úrovně nádvořího traktu přibližně o 0,5 m přišlo na dva další pohřby, z nichž jeden byl dětský. Podle místních obyvatel bylo v této části obce již v minulosti nalezeno více lidských pozůstatků a to především lebek (což by odpovídalo námi zjištěné situaci, neboť i ze zkoumaného pohřbu se uchovala jen částečně lebka a pánev, ostatní kosti se v jílovité půdě nedochovaly – obdobná situace byla např. u nedalekého pohřebiště v Luhačovicích, trať „Obora“). Vzhledem k tomu, že v Petrůvce nikdy nebyl kostel s jehož existencí by bylo možno nálezy kosterních pozůstatků případně spojovat a v případě námi zjištěného pohřbu byla kostra orientována hlavou k západu (údajně tomu tak bylo i v případě předchozích pohřbů), lze se oprávněně domnívat, že se i v tomto případě mohlo jednat snad o původní pohřebiště z doby hradištní a nelze vyloučit ani tu eventualitu, že hroby byly původně překryty mohylami, které se ovšem nedochovaly (před zástavbou obce byly v těchto místech

pastviny a jak to dokládá ku příkladu situace na mohylníku na Hradské nivě u Bojkovic – na zdejší lokalitě se dochovaly do současnosti pouze mohyly, které jsou v lesním porostu, kdežto mohyly patrně ještě na počátku minulého století na otevřeném terénu pastvin v dnešní době beze stopy zmizely). Také poloha naleziště v Petrůvce na temeni rozsáhlé ostrožny by celkem odpovídala umístění hradištního pohřebiště, jak máme doloženo v případech celé řady dalších lokalit.

Při ověřování situace na známých východomoravských mohylnících, jako např. **Luháčovice „Obora“**, **Bojkovice „Hradská niva“**, **Hluk „Hluboček“**, aj. se zjištěná situace ukázala víceméně shodná s původním stavem mohylníků (počet jednotlivých mohyl, orientace a lokalizace naleziště, apod.), jak již byl znám dříve (Dostál 1966, 18). Obecným rysem všech sledovaných lokalit je jejich umístění na vyvýšených místech – mohylníky jsou buď situovány vždy na vrcholových hřebenech (v mnoha případech se vlastně jedná o nejvyšší místo celého horského pásma) a nebo na svahu těsně pod nimi. Mohyly jsou vesměs oválného a nebo kruhového půdorysu, otázka tzv. dlouhých mohyl by měla být předmětem dalšího výzkumu, neboť není vyloučeno, že se může jednat o splynutí násypů několika jednotlivých mohyl (např. Rudimov–Spálice). Závěrem lze konstatovat, že realizace výše zmíněného úkolu přinesla celou řadu nových závažných poznatků, které podstatnou měrou přispěly k poznání minulosti těchto regionů jihovýchodní Moravy.

Použitá literatura:

- Č e r v i n k a, I. L., 1928: *Slované na Moravě a říše velkomoravská*. Brno 1928
- Č e r v i n k a, I. L., 1950: *Staromoravské mohyly na „Hradské nivě“ u Bojkovic*. ČMMB 35, Brno, 299–306.
- D o s t á l, B., 1966: *Slovanská pohřebiště ze střední doby hradištní na Moravě*. Brno.
- K o h o u t e k, J. – P l á š e k, K., 1993: *Průzkum slovanského mohylníku na katastru Slavičína (okr. Zlín)*. Přehled výzkumů 1989, Brno, 78–79, tab. 6.
- K o h o u t e k, J., 2001: *Nová zjištění o průzkumu mohylníků na východní Moravě*. Pravěk NŘ 11, Brno, 381–388.

PhDr. Jiří Kohoutek, CSc. (n. 1952), působí v Ústavu archeologické památkové péče v Brně – expozitura Zlín. Zabývá se především středověkou fortifikační architekturou. V současné době provádí záchranné výzkumy na jihovýchodní Moravě.

Research into Slavic Burial Mounds in the Uherskobrodsko and Slavičinsko Regions

A b s t r a c t

In the course of the last few years, we have undertaken a revision research (a part of a grant task) into Slavic burial mounds from middle and late fort period in Southeast Moravia. We have mapped out and evaluated for the first time some lesser known mounds (Uherský Brod “Chrástka”, Částkov “Osúšek” and Nedachlebice “Neráza”). New mounds were discovered in locations “Kamenná” (Rudimov cadaster) and “Mladý Háj” (Slavičín–Nevšová). Here, we examined a mound with diameter 9.6 m and height 0.9 m. The mound body mass was covered with a coating of flat sandstones. Similar stones were used for lining of the mound’s center in the level of the surrounding terrain. Over this stone plane, there was a rectangular wooden structure, possibly of logs. The mound filling contained a dug-out grave of an adult cremated corpse. The finds recovered in the mound allow for dating in middle fort period (9th–10th century). Further new mounds were discovered in the cadaster of Slavičín–Nevšová (locations Medumné” and “Úlehle”), plus a skeleton burial ground in Petrůvka (location “Nadháj”). The research has not been finished yet, but from what we have discovered so far we can safely generalize that Slavic burial mounds were always placed on top crests of elongated heights or on slopes in their immediate vicinity. The individual mounds are oval- or circular-shaped, and in

some cases, arranged in parallel lines. The mound diameter usually oscillated between 6–8 m with their current height being about 0.5 m. However, the largest ones reached up to 10–12 m in diameter and were 1.5 m high in relation to the surrounding terrain.

Untersuchung der slawischen Hügelgräberfelder in den Gebieten von Uherský Brod und Slavičín

Zusammenfassung

Im Rahmen des finanziell unterstützten Grant-Forschungsprojekts haben wir die Aufgabe übernommen, eine Revisionsuntersuchung der slawischen Hügelgräberfelder aus der mittleren und jüngeren Burgwallzeit in Südostmähren durchzuführen. Neu erfasst und ausgewertet wurden einige bisher wenig bekannte Hügelgräberfelder (Uherský Brod „Chrástka“, Částkov „Osúšek“ und Nedachlebice „Neráza“), neu lokalisiert wurden Hügelgräberfelder im Katastergebiet von Rudimov in der Lage „Kamenná“ und in Slavičín-Nevšová in der Flur „Mladý háj“. Hier wurde auch ein Hügelgrab mit einem Durchschnitt von 9,6 m und einer Höhe von 0,9 m untersucht. Die Aufschüttung des Hügelgrabs war mit einem Steinmantel aus flachen Sandsteinen bedeckt und ähnlich ausgelegt war auch die mittlere Unterlage des Hügelgrabs. Über diesem Steinplateau wurde eine rechteckige Konstruktion aus Holz festgestellt, vermutlich eine Art von Blochhaus. In der Grabausfüllung wurde ein Brandbegräbnis eines Erwachsenen eingetieft. Die anlässlich der Grabuntersuchung entdeckten Funde ermöglichen, das Hügelgrab in die mittlere Burgwallzeit zu datieren (9.–10. Jahrhundert). Neu entdeckt wurden weitere Hügelgräberfelder im Gemeindekataster Slavičín-Nevšová (Fluren „Medumné“ und „Úlehle“) und neu lokalisiert wurde auch das Skelettgräberfeld in Petrůvka, Flur „Nadhájí“. Die Untersuchung ist noch nicht vollendet, aus den bisherigen Erkenntnissen geht jedoch eindeutig hervor, dass sich die slawischen Hügelgräberfelder in Ostmähren immer auf Kämmen langgestreckter Anhöhen oder an naheliegenden Abhängen befanden. Der Grundriss einzelner Hügelgräber war oval oder rundförmig, in einigen Fällen waren die Gräber in parallelen Reihen angeordnet. Die Größe der Hügelgräber bewegte sich von 6 bis 8 m in erhaltener Höhe rund 0,5 m über dem Gelände, es gab aber auch größere Hügelgräber mit einem Durchschnitt über 10 bis 12 m in erhaltener Höhe bis zu 1,5 m über dem Gelände.